

Иван ***ВАЗОВ***

СВИРИ НОЩНАТА ФЪРТУНА,

снежни преспи вей,
пред замислената куна
кандилце мъждей.

Боже, чуй от твойто небе
скръбните сърца,
тука молят се пред тебе
майка и деца.

„Молете се, мои птички,
майката шепти,
помолете се за всички —
зимата пищи.

Планините са студени,
ледна е нощта,
молете се, деца, с мене,
за сиромашта;
за войската, дето мръзне
на полето вън,
там и ваший тейко зъзне
буден, без огън.

Вихри веят по полето
и снегът вали…
Боже, дъхни от небето,
времето стопли.

Духни, развей снеговете,
спри вятъра лош,
пални слънцето да свети
в тая черна нощ,
да им грейне, да им стопли
клетите сърца —
ще познаят, че се молят
зарад тях деца.

Молете се, мои птички,
за ваший баща,
помолете се за всички
ледна е нощта.“

РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО

Рождество Христово! Празник мил
от морето Черно до Морава
и при Охрид, дето Самуил
гледа смаян как се въплотява
в бърз растеж мечта му величава.

Рождество Христово! Векове
чакала България такова!
И здрависва в тия часове
в радост неизпитвана и нова
слънцето във люлката Христова.

МОЛИТВА

Тебе, Боже, аз се моля,
Теб изливам си сърцето,
Тебе, по чиято воля
дишам, страдам под небето;

Тебе, кой живот ми даде
и в мен разума запали,
и душата ми създаде
за мечти и идеали;

Тебе, кой от свода тамо
сейш ми пътя със надежди,
за кого си спомням само
във великите премежди;

прати, Боже, крепка вяра
на душа ми безотрадна,
та на кръста си под т'вара
малодушно да не падна.

Дай Ти мощ на мойта слабост –
днес е час на изпитанье, –
дай ми Ти велика храброст
в туй великото страданье –

да не клюмне мен челото
пред кумира на тълпата,
пред вида на тържеството
на силата, на лъжата.

Не оставяй стидно ази
да пропадна в бой със злото
и съмненье да ме сгази
в Тебе, в правдата, в доброто.

Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издава свещ. Лъчезар Лазаров, отговорни редактори Снежана Костадинова, Боян Балкански. С. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове: https://literaturensviat.com/?p=182023

ISSN 2738-7798

Искри в Искрец словесното огниво.
И сее
във душата светлина.
Сеяч е то
на дефицитно
слово,
разнасящо
човешка
топлота.
П. Пеев

ИСКРИ

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА, Брой 46, декември, 2022 г.

Отново РОЖДЕСТВО!

„Дева ражда Свръхес-тествения, и земята принася пещера на Непристъпния. Ангелите с пастирите славословят, а мъдреците със звездата пътуват.“

Всяко Рождество е време светло и вдъхновяващо. Това са дни на радост, когато слънцето побеждава зимната слана, а и сланата в сърцата и душите ни. И тази година светлите Рождественски празници ни зарадваха с добрата вест за небесното и земно тържество. С ангелската песен се разнесе славата на Бога в небесата…

Но същата рождественска песен пожелава, освен небесна радост, и мир на земята, а между хората – блага воля. Именно тук болезнено забелязваме, как нашата действителност коренно се разминава с празничното благовестие. На небесата, в царството на Бога, винаги е празник и небесните ангели с радост възпяват „непристъпната“ слава на Твореца. Но на земята, в нашите държави и царства, мирът е забравен от векове, а благата воля сред хората е изместена от алчността, злобата и завистта. Шири се лъжата и се потъпква Божията правда, Неговия нравствен закон и Истината, която е символ на Бога в света, защото Бог е „Дух на истината“ и „Слънце на правдата“.

Липсата на мир сред най-верните християни няма как да не помрачи нашия празник, да не ни хвърли в бурята на човешките страсти и в дълбините на често безплодни размисли. Но това не може да ни обезсърчи и да погуби духовните ни сили. Това временно затъмнение на лъчите на добротата и любовта между братя, идва да ни покаже, че е малко самата светлина, която ние трябва да разпръскваме в света. Точно в този момент **молитвите и любовта ни** към нашите братя в Украйна и Русия, трябва да бъдат най-силни, самоотвержени и постоянни, та милостивият Бог да възстанови погубения мир и благата воля между всички хора по света.

Продължава на стр. 2

Да, в нашето съвремие всеки ден има неприятни и помрачаващи празника ни събития. Ние виждаме, че колкото повече се говори за свобода, толкова повече тя отсъства на много места по света. Вече се убедихме, че и икономическият прогрес е като земното щастие: те приличат на човешката сянка: колкото по-бързо я преследваш, толкова по-бързо бяга от теб… и догонване няма. Мен най-много ме плаши липсата на любов между хората. На Християнска братска любов, каквато извън Християнската вяра не може да съществува. Тя отсъства между воюващите, между спорещите, между управници и народ, между свои и чужди: навсякъде. Нашата свободна воля е такава. Не иска да обича, а предпочита да унижава и да обижда различния, да издига юмрук.

Навярно Бог иска да сме свободни хора, след като такива ни е създал… и по свободна воля да му служим.

Разбира се, тук става въпрос за онези от нас, които, по една или друга причина, са избрали да служат на Бога. Избрали сме този живот, но не знаем как да го живеем?! Правим духовни упражнения, търсим душевна и телесна чистота, търсим напредък в духовния живот… Мечтаем за преломен момент, след който вече ще сме съвършени и праведни… Постим, молим се. Желаем добро за себе си и околните, опитваме се да обичаме всички. Знаем, че земните блага са скоропреходни и въпреки това не отричаме човешкото щастие, дори сме тъжни, когато го няма в живота ни, около нас. Струват ни се преувеличени евангелските слова за Царството Божие и абсолютната му и единствена стойност, защото сме заобиколени от този свят, вътре в него сме, той ни обкръжава и притиска – физически и душевно-емоционално, той ни тревожи. Той ни е превзел и ние му служим ежеминутно. А за духовната си храна и „хигиена“ отделяме най-много около един ден седмично: богослужението, молитвите ни, четенето на духовна литература, размисъл и покаянието. И това е сега, през поста, а иначе е доста по-малко. И отново гоним земното добро и земното щастие.

Сякаш в последното бъркаме. Благàта и щастието тук и сега ни правят роби на света. А робът най-малко може да бъде свободен. От край време земният човек си издигаше идоли и им служеше. Новият и модерен човек издигна в култ икономическия си прогрес и себе си, и нарече това хуманизъм. А днешният човек не съзира в себе си нищо друго освен тялото си и всячески му служи.

Днес ние сме истински роби на физическата си същност и на материалните блага, с които се обграждаме и за тях сме готови да водим всякакви войни.

А Христос дойде именно за да освободи човека от това долно и безсмислено робство, за да му върне загубената свобода. И за това преклонението пред Бога и службата на Неговото име не е робство, макар в евангелието да се нарича иго. Това иго е благо и леко, защото то превръща човека от роб в син, и от служител – в наследник. Наследник на вечно царство, наследник на вечни блага, наследник на вечен живот! Земното робство на тялото и материалният свят водят до смърт, а службата на Бога води до безсмъртие.

Ние, родените в грях, сме роби на света по рождение! Но на Бога не се служи както се служи на света. Той не желае подчинение, а любов; не е необходимо раболепие а свободно изповядване. В службата на Бога няма матрица и модел, а свободно следване след Благия Учител. Земните блага нямат никаква стойност, ако не служат на Небето. Земният живот няма никаква цена, ако не е път към Бога. Нашето тяло е само гнила плът, ако не се превърне в скъпо изваян съд за съхранение на безценната ни божествена душа. Самите ние с нашия сложен философски хуманизъм не струваме и пет пари, ако не съзираме в другия нещо повече от временната красота на смъртното му тяло; ако не се осъзнаваме и изживяваме като личности с висока духовна и културна същност, като чеда Божии; не само като земни, но още повече като небесни жители! Ето в това се състои свободата на човешкия дух, който не понася земните окови и светското робуване, а превръща земния си живот в свят път, осветен от любов, вяра, надежда и мъдрост.

Поканени сме от Най-Добрия ни Приятел на най-богатата трапеза в най-красивия дом! Протегнал ни е ръка Самият Христос! Кани ни в храма – Неговия дом, на Светата Евхаристия. А ние, надарените с лична свобода, избираме да робуваме на тленните светски блага и не отиваме на Божествената трапеза в храма!

Ние все още имаме време да се осъзнаем и да променим решението си. Ще дойде време и вратите на дома ще се затворят. Ще се затворят изневиделица, когато никой не очаква и никой от поканените няма да се озове на трапезата, защото „мнозина са звани, а малцина – избрани“! †

Ген. Георги ***ПЕТРОВ***

КРАЕВЕДЪТ СЛАВКО ГРИГОРОВ – ЕДИН ОБИКНОВЕН ЧОВЕК С НЕУМОРЕН ДУХ

От бр. 45.

…мостът в центъра, така се разшири площадът“. И още, големият родолюбец допълва, че в Чипровци са работили и Строителни войски, които решават въпроса с питейната вода на населението.

Посетите ли Чипровци, това което ще ви направи най-голямо впечатление, и ще остане в съзнанието ви, е времето на градежа. Ще ви впечатли паметникът на въстаниците, загинали за Отечеството през бунтовната 1688г. Въстаниците са показани в полет със свещник и кръст – символ на вярата и свободата. Автор на паметника е скулпторът Марко Марков, а площадът е дело на Жоро Стоичков.

Вълнуващи спомени разказва Григоров за непокорството на българите в северозападния край и борбата им за свобода.

Също така на него му се отдаде възможност да участва във филма „По стъпките на свободата“, излъчен по телевизия Алфа.

Никога няма да забравя разходката ни с Григоров в Монтана. Идеята да спрем пред паметника на Йордан Радичков бе моя. Мълчанието ни изрази нашето преклонение пред този велик българин и неповторим майстор на словото. Знаех, че Григоров и големият писател са били не само познати, но и близки приятели. В рубриката „Памет“ двамата с Григоров сме имали допирни точки и затова реших, че той трябва да ми разкаже нещо повече за „Чудака от Северозапада“, написал: „Земята ни е малка по територия, но сърцето ни е голямо и в него винаги има място за всеки изпратен от Бога човек“. В един момент Григоров, някак припряно, нахлупи шапката си, обърна се към мене и тихичко продума: „Знаеш ли, Петров, защо Радичков е велик?“ Отначало замълчах, но после отвърнах: „Не мога да ти отговоря, но е такъв заради своето творчество“. „Вгледай се добре в паметника – продължи той – Радичков е велик, защото не се смяташе за такъв. Как добре е схванал това авторът. Такива са художниците и скулптурите, те не говорят, а показват всичко нагледно.“

Продължихме нашия разговор за Радичков, питахме се дали се срещат в отвъдното с Анастас Стоянов и Дончо Цончев, пият ли си кафето заедно и гонят ли Миала у пустите гори. На раздяла като че ли усетихме завещанието на най-известния наш земляк – да пишем, „защото записаното в книга дава безсмъртие, а казаните приказки отлитат в безкрайността. Пишете и за камъните, те са свидетели на много събития.“

Времето минаваше неусетно. Разговорите със сладкодумника Славко нямаха край. Продължихме да говорим за неговите „Духовни хамбари“ и най-новата му книга „Моята чипровска видрица“. Григоров е от това поколение, което предпочита пишещите машини, отказва подаръка на свой приятел, нов компютър, и на тази стара техника написва своите 12 книги.

Седнахме в ресторант. Не ме напускаше усещането, че душата на този човек е много богата, изпълнена е с човещина и мъдрост. Благодарен съм му, че ми даде съвет, който през годините никога не забравих: „ Знай, че за човешкото сърце няма почивка, а за духа няма покой.“

Григоров продължи: „За себе си зная, че човек е длъжен да спре, когато прецени. Това го правят спортистите. Решил съм да спра с писането на книги и да поживея със спомените си. Тях съм публикувал и описал. Не съм отпечатал книгата за турския чифлик на Димитър Минкин от Чипровци, закупил 300 декара земя в село Долно Белотинци за 10500 златни лева. Ръкописът на книгата съм оставил в Държавен архив Монтана и може да се отвори след 20 години. Най-хубавата моя книга, ненаписана, но запазена в главата ми, е за Камен Луков от село Копиловци.“ Любопитството ми растеше, Слушах моя приятел, и се надявах разговорът ни да не свърши скоро. Запитах коя от книгите му е най-мила, а той впери поглед пред себе си и замислен отговори: „Всички книги са ми мили, написани са с труд и много любов. За да напишеш книга, трябва да имаш широк поглед върху живота, да си чул и видял това, за което пишеш. Ползвал съм народната памет, тя е най-богатият архив, ходил съм до Солун и Охрид, изкачвал съм се на Самуиловата крепост, посетил съм църкви и манастири, а Чипровският ми е най – драг. Има хилядолетна история, пет пъти е бил средище на бунтове, пет пъти е разрушаван и възстановяван. Мила ми е и книгата „Торлаци смо“. Тя се чете на наша и сръбска територия. Торлашкият диалект все още е запазен в Северозапада. А какви думи имаме – те са като блясъка на рудите в Чипровското рудно находище.“

Впечатлен от казаното, на свой ред, аз искрено споделих, че като чета книгите „Моята чипровска видрица“и „Духовните хамбари“ сякаш разговарям с техния автор. Прав бях, защото и други читатели като банатските българи Иван Ранков и Атанас Лавров са изказали същото мнение.

В разговорите с Григоров непрекъснато ни преследваше историята и спомените от миналото. Този човек е свидетел на Отечествената война, на социалистическия период в България и на демокрацията. Виждал е полицаи, които са преследвали борци за социална справедливост и са убивали жени и деца. Той не скри разочарованието си, че след 1989 г. новите власти са разрушили техни паметници. Сподели, че е плакал, когато е видял паметника на Митко Палаузов на циганска каруца, подкаран да се продава за скрап. Много му тежи и фактът че през 1923 г. са се били българи срещу българи, а неговият роден край, Фердинанд, Медковец и Лом, дават свидни жертви. Символ на септемврийската трагедия 1923 г. е шлепът в Лом. На него са били натоварени, завързани един за друг въстаници, и той е потопен в Дунава.

Нямаше какво друго да направим, освен отново да замълчим. Не след дълго Григоров с шеговит тон се обърна към мене: „Петров, оказа се, че и двамата сме бъбриви, бъбривостта е старческа болест, та трябва да знаеш, че в книгата ти по-малко да си бъбрив. На мен ми остава да си влача шушоните на краката и да си нося кръста. Ще го нося и ще думам, че няма да е все така, след облачните дни ще има и слънчеви.“ За сетен път се убедих, че Славко Григоров е един прекрасен приятел, голям оптимист и човек с много знания и опит.

Кафето отдавна беше изпито, слънцето – залязло, а над парка вече светеха уличните лампи. Разделихме се с обещанието да се видим отново и превърнем нашата среща в празник за душите. †

Анелия ***СЕНГАЛЕВИЧ***

ЗИМНО

Бяло и сребърно, ледно,
дантелено,
светло и ясно, несъмнено
прекрасно!
Блокове, къщи не са вече
същите
с улици, кестени, празнично
блеснали.

Както е редно, навън се
смрачава
и съвсем се смълчава хорската
врява.
Ангели ръсят пак перца от
небето.
Мир и любов славослови
сърцето.

Грейва отколешна Витлеемска
звезда.
–Вяра, надежда, вместо глад и
война!–
Ангели пеят, ала кой ги разбра?
Господ роди се – да ни спаси от
света. †

Свещ. Л. ***ЛАЗАРОВ***

КОЛЕДА В СЕЛСКИЯ ХРАМ

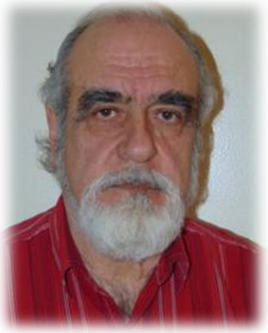
Колко светлинки огряват
къщните стрехи!
А пък тъмен, пуст е храмът
и с порутени стени!

Колко песни! Радост светла
сипят градските елхи,
а пък храмът неприветлив
тягостно мълчи.

Той е пещера студена
без прозорци, без врата
и наднича в него, ледна,
със звездите си нощта.

Странник, онемял от чудо,
храмът е сега,
а светът пирува лудо,
оглушал от суета.

Празни светлинки огряват
къщните стрехи,
а пък тъмен, пуст е храмът
на човешките души! †

Лозан ***ТАКЕВ***

НАДЕЖДА

И пак надежда песен ни донася,
за всеки глътка изворна вода…
И в изгреви и залези прекрасен
денят оставя слънчева следа…

Една надежда вдига своя чаша,
отпива глътка утрешна мечта.
Да бъде мирна тя! Да бъде наша!
Така да минем с нея по света!

Отишъл си е ден в мечтите
мирен…
Христос у нас в една любов
изгрява.
Денят мечта за полет нов
намира,
и в своята надежда засиява…

Пак звезден стих е полетът ни
искрен,
в жадуван път мечта ще
полети…
Земята – тая вечна бяла писта
да пазим за любов и за мечти!...

Мечтите пак летят, за да останат,
тъй както е мечтал Екзюпери…
И пак е Рождество. Звъни
камбана,
една звезда у всеки пак гори… †

Ивайло ***ШОПСКИ***

РАЗМИСЛИ ОТ СЕЛО ДРЕН

Весела ли е Коледа?

Когато си малък това е най-прекрасният ден.

Всички са си в къщи, суетят се и има толкова много веселба, светлини, подаръци и настроение.

Когато станеш голям, на този ден често мислиш за празните столове на масата. Това беше първата Коледа в живота ми без мама…

Днес прескочих до моето село Дрен за мъничко, а изживях толкова много!

Първо запалих свещички в черквата пред Богородица, която е родила Иисус, за всички близки и роднини, за да прости Бог греховете ни; за прошка на всички, чиито сърца са пълни с алчност и злоба. За тези, които вече не са с нас и за тези, които ще дойдат на този прекрасен свят. Помолих се за България, за благоденствие, мир, справедливост и просперитет. Да се въздигне Отечеството ни и да сме за пример пред другите народи. После минах през Коледния базар, който младежите от селото организират. Исках да си купя нещо дребно, за да ги подкрепя в добрите им намерения. Хубаво е да видиш такова множество от млади хора с желание да градят на село!

Прибрах се в дядовата къща да отточа вино от мазето. Навън времето бе прекрасно. Капчукът весело тактуваше. Не мога да се надишам на този въздух! Отключих входната врата. Няма вече кой да ме посрещне. Печката не е палена от доста време. Усетих хлад и много спомени. Сякаш чух баба да ме вика за вечеря, вечно зор ми дава за нещо...Чух от улицата хлопките на стоката, която си иде от паша. Ходят бавно, защото пълните до пръсване вимета им пречат. Видях дядо как ми подава дамаджана с вино и с важен тон заръчва да я пия с приятели и да кажа, че е от „неговото производство". Проверявам два пъти дали съм спрял водата, че може да замръзне и си тръгвам към дома. Бързам да избягам от мислите за близките ми, които се преселиха на по-доброто място. Всъщност кое ми е дома? Този новия, лъскавия, където е топло и ме чака, на отрупаната вече маса, семейството ми, където тепърва ще създавам спомени, дай Боже, или тук в хладната къща на село, дето вече няма никой? Натискам газта на колата и тя полита, сякаш искам да избягам от мрачните мисли. Не от спомените, само от тези мрачните. Отивам си, но знам че ще се върна.

Не знам кога, не зная как и защо, но знам че тази къща пак ще бъде топла и пълна с живот. До тогава ще имам два дома: един за сега и един – за мили спомени и надежди за бъдещето! †

В НАВЕЧЕРИЕТО НА РОЖДЕСТВО

Именно тогава, в навечерието на Рождество Христово в Искрец винаги празнуват своето освобождение от Османско владичество. Това се случва точно на 24 декември 1877 г… И има защо да празнуват! Не всички села и градове в Отечеството ни могат да се похвалят със същата щастлива съдба. Голяма част от България остава под турска власт. По-късно Източна Румелия се присъединява към свободното княжество, но Беломорието и Вардарско и днес са извън пределите на родината ни. Там българският дух и самосъзнание са завинаги загубени.

Не е така със село Искрец. Руските части, които наближават селото узнават, че в него все още има турци. Води се кратко сражение и те са изгонени. Искрец е свободно.

По този повод е поставен паметник в местността „Чичер“. До него стига факелното шествие, с което завършва грандиозният празник.

Тази година той протече с водосвет, кратка литературно-музикална програма, под звуците на химна на с. Искрец. Имаше много хорà и танци, както и възстановка на героичните събития.

Програмата бе подготвена и осъществена от читалище „ВЪЗРАЖДАНЕ 1928“, под патронажа на кмета на село Искрец – г-н Радослав Янчев и заместник-кмета на Община Своге – г-жа Нина Копринджийска. Присъстваха много жители на село Искрец, както и гости от близо и далеч. †

Светли и благословени да са дните ни и през новата 2023 г. Мирът и благоденствието да са наши неизменни спътници. Нека да сме благодарни за всичко , а вярата и добротата да изпълват душите ни. Още много радост и спокойствие ви пожелаваме ние, екипът на в. ИСКРИ“, като оставаме с искрени надежди, че и през новата година ще бъдем заедно, а нашите приятели-творци, ваятели на словото, ще се умножават. С благодарност се обръщаме и към всички наши спомоществуватели и благодетели. Нека Бог да ни закриля и пази от всяко зло.

Валентина ***ПАНОВА***

ГОДИШНИК

Със сурвачка
и празничен благослов,
януари на трона царски застана,
картите от тестето раздава.
На братчето си малко - февруари,
силата от ледени вихрушки
подарява.
Да пленява малки със пързалки,
а в големите от преспи
страх да всява.
После марта – взе своята карта
и снега стопява,
да израсне нивата голяма.
И подмамва тя цветята,
с мартеници гизди,
и децата и гората.
Април обръща картата си пъстра,
реки отприщва той могъщо.
Дърветата плод обещават
и градините на чернозем ухаят.
На май – слънчев лъч се падна,
да припнат агънца
из тучните ливади,
сподиряни от баритон на куче
и кавала звучен.
На деца и булки
здраве пожелава юни
и с петровско пиле
семейството гощава.
А свети Илия дъжд ще изпрати
през юли,
за цялата година,
да едреят вкусни
плодове и зеленчуци.
Август ще ги навърже
всичките дотук
и като хвърчило пъстро
в морето ще изкъпе.
Септември школският звънец
ще удари.
Октомври във тефтера
ще запише плодовете сочни,
зеленчуците засмени
за малки и големи.
Ноември ще преточи,
виното червено – за сватби.
Декември ще затрупа в преспи
и двора и комина
да прогони и пречисти
всички лоши мисли.
Да посрещнем чисти
новата година! †